

Muistelutyöstä iloa vanhuksille ja työntekijöille

”Muistelutyö tuo mielihyvää vanhuksille ja lisää vanhustenhuollon työntekijöiden työn mielekkyyttä”, sanoo muistelutyön pioneeri **Pam Schweitzer**.

”**M**uistelutyön idea on, että vanhukset saavat ja antavat mielihyvää, kun he voivat jakaa elämäkokemuksiaan kiinnostuneiden kuulijoiden kanssa”, Schweitzer sanoo.

Muistellessa vanhukset voivat arvioida elämänsä kulkua ja järjestellä kokemuksiaan. He voivat suhteuttaa nykyisiä tunteuksiaan, toiveitaan, pelkojaan ja tilannettaan omaan elämehistoriaansa niin, että heidän elämästään tulee jatkumo eikä se ole sarja irrallisia tapahtumia.

Muistellessa vanhukset voivat asettaa omat elämäkokemuksensa laajempaan sosiaalishistorialliseen kehykseen, nähdä että he ovat olleet mukana tekemässä historiaa eivätkä vain sen uhreja. Muistelutyö tuo arkisten yksityiskohtien ohella esiin tietoa siitä, miten viime vuosisadan suuret tapahtumat vaikuttivat ihmisten elämään. Tällainen tieto elävöittää historiaa ja yhdistää sitä tämän päivän todellisuuteen.

Muistelutyön monet muodot

Menneisyyden muisteleminen voimaannuttaa vanhuksia, muistelevat he siten kahdestaan haastattelijan kanssa tai ryhmässä aikalaistensa kanssa juontajan johdattelmana. Vaikka ryhmässä kullakin muistelijalla on vä-

Pam Schweitzer on juuri jäänyt eläkkeelle 23 vuoden työrupeaman jälkeen Age Exchange -järjestöstä, jonka hän perusti 1983. Age Exchange on keskittynyt muistelutyön kehittämiseen. Sillä on muun muassa Muistelukeskus Blackheathissa Lontoossa. Pam Schweitzer on keskeinen toimija Euroopan muisteluverkostossa ja hän oli luomassa keväällä ja kesällä Eurooppaa kiertänyttä ”Making Memories Matter” -muistorasianäyttelyä. Eläkkeelle jäätyään Pam Schweitzer aikoo työskennellä konsulttina ja kouluttajana ja vetää muistelutyön hankkeita eri maissa, minne vain hänet kutsutaan. Suomessa hän kävi kouluttamassa viime keväänä.

hemmän aikaa puhua ja kukin vanhus saa vähemmän huomiota kuin haastattelussa, toisten samanlaisia kokemuksia omaavien vanhusten antamat virikkeet

tuovat mieleen muistoja kauan sitten unohdetuista tapahtumista, ihmisistä ja tunteista.

Näyttelyiden, näytelmien ja muiden taide-esitysten avulla vanhukset voivat jakaa muistojaan muille ihmisille ja luoda näin yhteyksiä yhteisön muihin jäseniin. Vanhusten kertomuksille elämänsä tärkeistä vaiheista perustuva näyttely voi auttaa nuoria ymmärtämään paremmin ihmisten elämänmenoa yleensä.

Vanhuksille tuottaa mielihyvää, kun he saavat olla mukana tekemässä jotakin, josta muut nauttivat. Heidän itsetuntonsa kasvaa ja he tulevat tietoisiksi omasta sosiaalisesta ja kulttuurisesta arvostaan yhteiskunnassa.

”Yleisön ihailu ja aplodit tarjoavat tunnustusta iäkkäille ihmisille, joiden ääni harvoin kuuluu meidän nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassamme, missä korostetaan nuoruutta ja kaikkea uutta”, Pam Schweizer sanoo.

Mielekkyyttä hoitotyöntekijöille

Vanhusten hoitajien työtyytyväisyyttä lisää, kun he muistelutyön ansiosta oppivat tuntemaan

SEPPÖ ANTIKAINEN

vanhusten henkilökohtaista elämänhistoriaa ja työelämän historiaa. Hoitajat kokevat työnsä mielekkääksi, kun he tietävät huolehtivansa ihmisistä, jotka ovat tehneet pitkän matkan läpi rikkaan elämän. Tuntiessaan hoidettaviensa historian henkilökuunta voi ottaa huomioon hei-

dän yksilöllisyytensä ja tarjota heille tukea heidän elämänsä loppumatkalla sopivilla tavoilla. Samalla henkilökuunta voi tuntea oman roolinsa vanhuksen elämässä merkityksekkääksi.

Draamapedagogina Pam Schweizer on itse perehtynyt erityisesti muisteluteatterin kehittämiseen. Hän sanoo, että iäkkäiden ihmisten kuunteleminen ja heidän autamisensa luomaan tarinoita yhteiseen työhön antaa

Muistorasiat olivat ”minimuseoita”, jotka oli rakennettu kunin maan armeijan käyttämiin kranaatinkuljetuslaatikoihin. Näin huomioitiin toisen maailmansodan loppumisen 60-vuotismuistivuotta. Kuva Kotkan Muistorasia -näyttelystä 25. huhtikuuta 2005.

taiteilijalle tilaisuuden kehittää luovuuttaan ja jakaa taitojaan uudella tavalla. Muistelutyötä tekeville taiteilijoille ja teatterintekijöille työskentelyn aikana kehittyvät suhteet voivat olla erittäin palkitsevia olipa kyseessä sitten näyttelmä, näyttely, video, tanssiesitys tai muistelukirja valokuvineen.

Ikäihmisille itselleen teatterialan ammattilaisten kanssa tehdyt muisteluteatterit tuovat tyydytystä ja laajentavat heidän kokemuspiiriään erityisesti silloin, kun teatteri on heille täysin uusi toimintamuoto. On virkistävää oppia uusia tapoja esittää kokemuksiaan toisten ihmisten, ehkä eri sukupolvea olevien ja toisista kulttuureista peräisin olevien kanssa.

Merja Moilanen

Lisätietoa muistelutyöstä saa Age Exchange -järjestön nettisivuilta: www.age-exchange.org.uk

Muistelutyötä ympäri Eurooppaa

Euroopan muisteluverkosto (the European Reminiscence Network) teki tunnetuksi vanhusten kanssa tehtävää muistelutyötä kiertävällä muistorasianäyttelyllä. Näyttely aloitti kiertueensa maaliskuussa 2005 Saksan Kasselista ja päättyi kesä-heinäkuuksi jälleen Saksaan, Berliiniin. Siinä välissä näyttely kävi Puolassa, Tshekissä, Romaniassa, Espanjassa, Englannissa ja Suomessa. Suomessa ”Making Memories Matter” -muistorasianäyttely oli Kotkassa huhtikuun lopussa. Näyttelyssä oli seitsemästä Euroopan maasta yli sata vanhusten ja taiteilijoiden yhdessä tekemää muistorasiaa. Kukin rasia kertoi yhden henkilön historian. Rasiassa oli henkilön elämään liittyviä esineitä ja valokuvia sekä hänen elämän tarinansa kertova teksti.

Monilla paikkakunnilla järjestettiin näyttelyn yhteydessä muistelutyöhön liittyviä seminaareja ja koulutustilaisuuksia. Näyttely sai tukea EU:n komission kulttuuriohjelmasta.

